
Annonsering for forebyggende helsetjenester

RETT OG URETT

REIDUN FØRDE

Rådet for legeetikk,
Den norske lægeforening

Parallelt med økningen i tilbud innenfor det private helsevesenet synes klager på legers annonsering av helsetjenester å øke. Rådet for legeetikk har behandlet en klage fra en lege på en helseinstitusjons annonsering av mammografitilbud. Tilbud er sendt via post, og her heter det blant annet at ”Kvinner over 40 år anbefales å ta en årlig mammografi” og ”Etter fylte 40 år bør kvinner gå til regelmessig mammografi”. Klager viser til at flere av hennes pasienter (som ikke har vært pasienter på den aktuelle institusjonen) har reagert på tilbudet, og klager hevder at det “. . . er tvilsomt om årlig mammografi fra 40-årsalder er god medisin”.

Rådet har forelagt det siste spørsmålet for Norsk onkologisk forening som konkluderte med at ”dette ikke er anbefalt strategi ved norske sykehus i dag”. Denne uttalelsen er så forelagt den innklagede institusjon som har svart med en bred begrunnelse for hvorfor årlig mammografi kan forsvares faglig. Dette er gjort med presentasjon av artikler fra anerkjente tidsskrifter. Det påpekes også at hyppigheten av brystkreft er økende blant yngre kvinner. Institusjonen påpeker at når man ikke anbefaler mammografiscreening fra 40 år som nasjonal strategi, behøver ikke det være ut fra manglende nytte, men ut fra mer overordnede ressurshensyn.

Rådets behandling av saken

Annonsering og informasjon om medisinske tjenester er blant annet regulert av kapittel III i etiske regler for leger. I dette kapitlets § 1 heter det at ”Opplysningene må reflektere medisinsk allment aksepterte og/eller vitenskapelig dokumenterte indikasjonsstillinger og/eller metoder. Opplysningene må ikke inneholde noe som er uriktig eller villedende overfor publikum”. Videre forpliktes medlemmer av Den norske

lægeforening av § 9 kapittel 1, der det heter at ”Legen må ikke gjøre bruk av eller anbefale metoder som savner grunnlag i vitenskapelige undersøkelser eller tilstrekkelig medisinsk erfaring”.

Mammografitilbudet til kvinner er gjenstand for en livlig faglig diskusjon for tiden. Fagfolk med stor innsikt og kompetanse trekker noe ulike konklusjoner med hensyn til indikasjonsstilling og nytte av denne undersøkelsen.

Hvorvidt mammografiscreening for kvinner over 40 år er faglig indisert, er i første rekke et faglig spørsmål. Rådet verken ønsker, eller har tilstrekkelig bred kompetanse til å gå inn i denne faglige diskusjonen. Rådet ser det imidlertid slik at i diskusjonen om en metode skal tas i bruk, er det nødvendig å presisere hva som er vitenskapelig dokumentert, og hva man av ressursmessige årsaker likevel velger ikke å innføre.

Rådet vil imidlertid presisere at når tjenester som det ikke er full enighet om indikasjonsstillingen for, og nytten av, avvertes, er det helt nødvendig at dette gjenspeiles i den informasjonen som går ut til publikum. Tilbud som avvertes bør derfor ikke presenteres som noe som ”anbefales” dersom det ikke er enighet om dette. At slikt unngås er, slik Rådet ser det, viktig for at publikum selv skal få anledning til å gjøre seg opp et standpunkt om hvorvidt de skal ta del i et frivillig medisinsk tilbud.

På bakgrunn av en økende mengde klager knyttet til kapitlet om avtissement i våre etiske regler, ønsker Rådet å starte en gjennomgang av dette kapitlet på nytt, for å knytte annonsereglene bedre opp mot dagens helsetjenester. I denne gjennomgangen er innspill og synspunkt fra medlemmene svært ønskelig.

Publisert: 10. mai 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.